

- Даниленко, І.С Шинкаренко // Ветеринарна медицина України. -К., 1996. - Вип.5. - С.28-31.
4. Жарук П.Г. Результати спорідненого підбору цигайських овець / П.Г. Жарук, К.В. Заруба, О.П. Жарук // Вівчарство між від. тем. наук. зб. - Н.-Каховка „Пиел" 2006. - Вип. 33. - С.30-35.
 5. Інструкція із штучного осіменіння овець і кіз / [Ю.Ф. Мельник, Д.М. Микитюк, М.В. Зубець та ін.] під ред. О.М. Шевчук. - К., Аграрна наука, 2003. - 40с.
 6. Иванов М.Ф. Овцеводство./ Михаил Федорович Иванов. -Москва: Сельхозгиз, 1935. - 420 с.
 7. Охотина Д.Н. Черноморский заводской тип овец цигайской породы / Д.Н. Охотина, Ф.Д. Яшин, В.П. Походенко // Овцеводство респ. меж. тем. научн. сб. - К. Урожай, 1987. - Вип. 24. - С. 29-32
 8. Черномиз Т.О. Відтворювальна здатність вівцематок буковинського типу асканійської м'ясо-вовнової породи / Черномиз Т.О., Лесик О.Б. // Науково-технічний бюлетень. - Л., 2004. - Вип.5. - С.216-218.

УДК: 636.4.083.37:636.082.22

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ПОРОСЯТ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАКРІПЛЕННЯ ЇХ ЗА СОСКАМИ

*Чернишов І.В. – к. с.-г. н., доцент,
Родіонов Є.О. – асистент, Херсонський ДАУ*

Постановка проблеми. Для підвищення господарсько-корисних якостей свиней необхідно враховувати біологічні особливості формування продуктивності і закономірності їх індивідуального розвитку [4]. Однією з особливостей багатоплідних тварин є нерівномірність розвитку їх нащадків. У кожному гнізді, як правило, є поросята різної статі, з високою, середньою і низькою живою масою і відповідною енергією росту, розвиток яких у процесі вирощування відбувається по-різному. Ці відмінності в розвитку можуть бути оцінені за допомогою показників інтенсивності формування, які, в свою чергу, визначають наступну відгодівельну, м'ясну продуктивність або репродуктивні якості тварин [1, 3]. Для підвищення відтворювальних якостей, як альтернативні додаткові варіанти, слід використовувати не лише прямий відбір за традиційними показниками, а і непрямий – виходячи з показників росту, розвитку, інтенсивності формування ремонтного молодняку свиней [2].

Стан вивчення проблеми. У підсисний період інтенсивність росту і розвитку поросят значним чином визначається кількістю молока, що отримує тварина від матері. Це, в свою чергу, визначається молочністю долей вимені свиноматки [5]. Оскільки, в силу біологічних особливостей поведінки поросят у підсисний період, споживання молока здійснюється здебільшого з одного, обраного твариною в перші дні життя соска, то можна зробити припущення, що динаміка зміни живої маси поросяти в підсисний період значним чином залежить від того, за яким соском закріплена тварина. Багатьма дослідженнями встановлено, що передні три

пари сосків виявляються більш молочними, ніж три задні пари, що впливатиме на зміну живої маси поросят [4].

Завдання і методика досліджень. Вивчити вплив генотипових (порода, напрям продуктивності), онтогенетичних (статева належність) факторів на відтворювальні якості свиноматок; дослідити особливості росту поросят різних генотипів залежно від закріплення їх за сосками. У зв'язку з цим були визначені такі завдання: вивчити динаміку росту і розвитку кнурців і свинок, закріплених за сосками; встановити закономірності росту поросят різної статі за показниками інтенсивності росту.

Проведення досліджень здійснено відповідно до методики наукових досліджень у свинарстві.

Результати досліджень. Для вивчення особливостей росту поросят у підсисний період з урахуванням напряму продуктивності, закріпленням за соском і статтю було проаналізовано їх динаміку росту (табл. 1).

Таблиця 1 - Динаміка живої маси поросят до відлучення залежно від закріплення за сосками і розподілу за статтю, n=306

Порода	Клас розподілу за		Жива маса, кг		
	статтю	за сосками	при народженні	у віці 21 доби	на час відлучення в 30 діб
Велика біла	кнурці	передні	1,47±0,25	6,17±1,54	8,74±1,83*
		задні	1,45±0,22	6,01±1,39	8,27±1,68
	свинки	передні	1,42±0,22	5,62±1,57	7,77±1,80*
		задні	1,39±0,23	5,56±1,64	7,45±1,86
Ландрас	кнурці	передні	1,49±0,21	7,32±1,58	9,68±1,85*
		задні	1,43±0,23	6,69±1,59	9,04±1,77
	свинки	передні	1,43±0,23	6,72±1,8	8,79±2,05
		задні	1,41±0,21	6,35±1,46	8,35±1,51

Примітка: (* - P<0,05; ** - P<0,01; *** - P<0,001)

На час опоросу не виявлено вірогідної відмінності в живій масі свинок та кнурців як між собою, так і між класами розподілу за закріпленням за сосками, що свідчить про правильну організацію дослідних груп.

Аналіз живої маси у віці 21 доби вказує на тенденцію до вищих показників у поросят обох порід, що були розміщені біля передніх сосків. Так, різниця живої маси у кнурців і свинок великої білої породи склала 0,16 і 0,06 кг, відмінність між тваринами породи ландрас становила 0,63 та 0,37 кг.

Рівень показників живої маси на час відлучення вказує на подальшу розбіжність тварин за розміщенням стосовно сосків. Так, при оцінці живої маси поросят, отриманих від свиноматок різного напряму продуктивності, вищі показники виявлено у молодняку спеціалізованої м'ясної породи ландрас. Кнурці, розміщені біля передніх сосків цієї породи, характеризувались максимальною живою масою.

Необхідно вказати, що на час відлучення закономірність розподілу живої маси поросят різної статі і різного напряму продуктивності не змінилась, а різниця збільшилась. Так, різниця між кнурцями і свинками закріплених за передніми та задніми сосками великої білої породи була вірогідною (відповідно 0,47 і 0,32 кг, P<0,05), між кнурцями породи ландрас різниця становила 0,64кг, P<0,05.

У динаміці росту і розвитку поросят до відлучення можна виділити два вікові періоди за типами харчування поросят: до 21-добового віку – перевага у раціоні материнського молока, період з 22-добового віку до відлучення – перехід на змі-

шану годівлю. Тому нами було вивчено швидкість росту та збереженість поросят у вікові періоди 0...21 і 22...30 діб (табл. 2).

Таблиця 2 - Показники збереженості та середньодобових приростів поросят до відлучення залежно від, n=306

Порода	Клас розподілу		Показники			
			середньодобовий приріст за період, г			збереженість за підсисний період, %
	за сосками	стать	0-21 доба	22-30 діб	0-30діб	
Велика біла	передні	♂	223,81±63,55	283,18±81,51	242,7±54,53*	97,5±0,64
		♀	216,85±57,56	244,44±90,08	227,47±51,52*	96,6±0,49
	задні	♂	199,79±67,04	252,14±93,14	211,45±54,39	92,1±0,69
		♀	195,46±72,53	242,64±92,26	201,94±56,98	91,5±0,67
Ландрас	передні	♂	276,06±66,77	321,37±87,50	272,96±56,56*	94,1±0,78
		♀	250,32±67,21	308,05±96,09	253,64±53,70*	92,3±0,56
	задні	♂	251,87±76,40	305,49±91,16	245,32±62,27	91,6±0,86
		♀	237,07±61,25	294,53±89,03	231,44±46,61	89,6±0,61

Примітка: * - P<0,05

Оцінка швидкості росту поросят к період 0...21 доба свідчить про перевагу кнурців і свинок породи ландрас над відповідними аналогами породи велика біла. Так, різниця між кнурцями різних порід з-під передніх сосків становила 52,25 г, а з-під задніх становила – 52,08 г. Аналогічна тенденція спостерігалась між свинками обох порід, однак різниця між класами розподілу за сосками була значно меншою (33,47 і 41,61 г відповідно). Тварини, що були закріплені за задніми сосками, характеризувалися меншою швидкістю росту.

За період 22...30 діб спостерігалась тенденція до збільшення середньодобових приростів у тварин породи ландрас. Кнурці породи ландрас, які були підсажені до передніх сосків, переважали відповідних аналогів великої білої породи на 38,46 г, а свинки на 63,61 г. Тварини, які були закріплені за задніми сосками, мали менший рівень середньодобового приросту.

Загальна оцінка швидкості росту за підсисний період свідчить, що кнурці породи ландрас, які були закріплені за передніми сосками, на 30,26 г переважали кнурців відповідного класу великої білої породи, а свинки породи ландрас за аналогічним розподілом переважали на 26,17 г свинок породи велика біла.

Необхідно звернути увагу на збереженість поросят до 21-денного віку. Можна виявити тенденцію до значного підвищення значень цього показника відповідно до підвищення середньої живої маси в 21 день. Окрім цього, можна зазначити, що вищі показники збереженості виявлено в групах поросят, які розміщувалися під передніми сосками – найбільший у групі кнурців великої білої породи – 98,1% і в групах кнурців і свинок породи ландрас – 94,6 і 92,9%. Найменшими показниками збереженості до 21-денного віку характеризувалися свинки з-під задніх сосків – 92,9 і 84,4% з порід велика біла і ландрас відповідно.

Аналіз збереженості поросят від 21 до 30 дня доводить значну залежність цього показника від місця розміщення під соском гнізд. Так, найвищі показники спостерігалися в групах поросят, що походять з-під передніх сосків. Кнурці і свинки великої білої породи мали збереженість 98,3 і 96,0%. Аналогічно свинки і кнурці з-під задніх сосків мали нижчі показники.

Отже, отримані дані доводять відмінність у рості і розвитку поросят різних напрямів продуктивності, що розподілялися за різними сосками.

Для вивчення закономірностей у формуванні кнурців та свинок у підсисний період було розраховано показники інтенсивності формування, напруги і рівномірності росту (табл. 3).

Таблиця 3 - Параметри інтенсивності росту піддослідних тварин до відлучення залежно від закріплення за сосками

Порода	Клас розподілу	Кількість голів	Індекс інтенсивності формування	Індекс рівномірності росту	Індекс напруги росту	Модифікований індекс рівномірності
кнурці						
Велика біла	передні	37	1,03±0,13	0,19±0,05*	0,13±0,03	0,29±0,08
	задні	23	1,01±0,16	0,17±0,06	0,12±0,03	0,25±0,09
Ландрас	передні	36	1,03±0,13	0,19±0,05*	0,13±0,03	0,29±0,08
	задні	37	0,97±0,21	0,17±0,05	0,13±0,03	0,25±0,08
свинки						
Велика біла	передні	39	0,97±0,21	0,17±0,05*	0,13±0,03	0,25±0,08
	задні	43	0,98±0,21	0,16±0,05	0,12±0,02	0,23±0,07
Ландрас	передні	44	1,01±0,16	0,17±0,06	0,12±0,03	0,25±0,09
	задні	37	0,98±0,21	0,16±0,05	0,12±0,02	0,23±0,07

Примітка: * - P<0,05; ** - P<0,01; *** - P<0,001

Індекс інтенсивності формування визначає різницю за відносною швидкістю росту поросят у віковий періоди 0-21 і 22-30 днів. Найвищий показник інтенсивності формування виявлено у кнурців великої білої породи та породи ландрас, які розміщувалися під передніми сосками, що вказує на високу інтенсивність росту тварин цих груп у перший віковий період – від народження до 21-денного віку зі значним спадом інтенсивності росту в віковий період з 21 до 30 дня. Свинки, що розміщувалися на задніх сосках, суттєво не поступалися поросяткам, розміщених під передніми за інтенсивністю формування.

Найменшими значеннями інтенсивності формування характеризуються кнурці породи ландрас, що знаходилися під задніми сосками – на рівні 0,97.

Висновки. Проведені дослідження дають підставу на обґрунтування таких висновків:

1. Важливе технологічне і селекційне значення має вивчення рівномірності росту молодяку свиней у підсисний період, оскільки для тварин, що рівномірно ростуть протягом певного технологічного періоду, набагато простіше створити необхідні умови вирощування, ніж для тварин з нерівномірним типом росту.

2. У проведених дослідженнях встановлено значний вплив підсадження поросят під різні соски на рівномірність росту. В усіх класах розподілу кнурці, підсажені під передні соски, мали вищий показник рівномірності росту, подібна залежність виявлена і для свинок великої білої породи. Це доводить, що тварини, підсажені під передні соски, отримують достатню кількість молока і ростуть рівномірніше, а нестача молока в задніх парах сосків приводить до поглиблення різниці в живій масі і, відповідно, до менших середньодобових приростів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бірта Г.А. Динаміка маси і лінійних промірів ремонтних свинок залежно від інтенсивності їх вирощування / Г.А. Бірта // Свинарство. – 1997. – Вип.53. – С. 34 – 40.

2. Карапуз В., Торська С. Інтенсивність формування ремонтних свинок / В. Карапуз, С. Торська // Тваринництво України. – 1997. – № 5. – С.10.
 3. Коваленко В.П., Болелая С.Ю. Селекционная модель прогнозирования мясной продуктивности птицы / В.П. Коваленко, С.Ю. Болелая // Цитология и генетика. – К.,1998.-Т.32, №4. – С.55 – 59.
 4. Коваленко В.П. Перспективы свиноводства / В.П. Коваленко, В.М. Рябко, В.Г. Пельх. – Херсон: Айлант, 2000. – 84с.
 5. Мазур В.Є. Продуктивність свиноматок залежно від інтенсивності росту в підсисний період / В.Є. Мазур // Свинарство. –1997. – Вип.53. – С. 41 – 43.
-